

Strategická doporučení na podporu inkluzivního dobrovolnictví

Předmluva

Dobrovolnictví je klíčovým projevem aktivního občanství, které buduje sociální soudržnost, podporuje posílení postavení jednotlivce a usnadňuje budování dovedností a sociální začlenění. Dobrovolnictví je důležité jak pro naši společnost, tak pro jednotlivce. Účast v ní může obohatit život prostřednictvím sociálního začlenění a rozvoje osobních dovedností, avšak lidé se zdravotním postižením nebo duševními problémy jsou z ní často vyloučeni. Většinou narážejí na překážky, které jim brání v přístupu k osobnímu růstu a zapojení do společnosti, které dobrovolnictví poskytuje. Evropské politiky uznávají hodnotu inkluzivního dobrovolnictví, přesto mezi závazky a praxí přetrvávají značné rozdíly. Cílem projektu IMProVE 2.0 je tyto překážky odstranit prostřednictvím rozvoje školení, podpory a propagačních nástrojů na podporu inkluzivních dobrovolnických příležitostí, které umožní lidem se zdravotním postižením plně se zapojit jako aktivní a přínosní občané v celé Evropě.

Každý člověk bez ohledu na věk, kulturu, pohlaví, sexuální orientaci, původ, náboženství nebo postižení může přispět naší společnosti a hrát aktivní roli. Jsme hluboce přesvědčeni: každý může a měl by mít možnost stát se dobrovolníkem!

O projektu IMProVE 2.0

Projekt IMProVE 2.0 zastává inkluzi a rovnost a jeho cílem je umožnit lidem se zdravotním postižením zapojit se do dobrovolnické činnosti. V rámci našeho projektu Erasmus+ „Improve 2.0“ dvě dobrovolnická centra z České republiky a Německa a dvě organizace na podporu zdravotně postižených z Litvy a Itálie společně usilovně pracovaly na překonání stávajících bariér a zvýšení počtu osob se zdravotním postižením, které se věnují dobrovolnictví a stávají se aktivními občany ve svých místních komunitách. Chceme ukázat: že inkluzivní dobrovolnictví může být normální v celé Evropě. Iniciativa, disponující multikulturní stopou a mezinárodní perspektivou, nabídla nejen subjektivní pohled na práci s lidmi s postižením, ale také objektivní pohled na náš cíl: dobrovolníkem může být každý.

Výsledkem našeho projektu IMProVE 2.0. je komplexní přístup k propagaci a podpoře dobrovolnictví osob se zdravotním postižením a duševním onemocněním a zvýšení míry jejich účasti na dobrovolnictví. Byly vytvořeny podpůrné struktury, které umožňují lidem se zdravotním postižením nebo s problémy s duševním zdravím přístup k poradenství a školení a k tomu, aby byli přiřazeni k organizacím zapojujícím dobrovolníky a měli podporu inclusion buddies, pokud to bylo potřeba. Informační akce, školení a poradenské služby pro pečovatele a rodiče pomáhají uvědomit si význam dobrovolnictví pro jejich klienty a děti a aktivně propagovat a podporovat jejich dobrovolnictví. Prostřednictvím školení si rodiče a pečovatelé zlepšují dovednosti a usnadní jim tak

cestu k dobrovolnictví. S cílem změnit vnímání lidí s postižením z příjemců pomoci na pomáhající byla realizována celá řada aktivit v oblasti public relations.

Na základě poznatků, úspěchů a nástrojů vyvinutých v rámci projektu IMProVE 2.0 uvádíme klíčová strategická (politická) doporučení pro posílení inkluzivního dobrovolnictví. Cílem těchto politik je odstranit překážky, podpořit přístupnost a podpořit osoby se zdravotním postižením v aktivní účasti na dobrovolnických rolích, které jsou prospěšné jak pro jednotlivce, tak pro společnost. Tato doporučení představují plán, jak učinit dobrovolnictví přístupným a smysluplným pro osoby se zdravotním postižením v celé Evropě. Přijetím těchto přístupů mohou tvůrci politik (strategií) a organizace vybudovat inkluzivní kulturu, v níž může každý člověk přispět své komunitě, obohatit svůj život a podpořit spravedlivější společnost.

Doporučení

Poskytněte přístupné informace a školení a formy uznání pro dobrovolníky se zdravotním postižením a duševním zdravím.

Práva a povinnosti dobrovolníků - prezentace: Distribuujte zjednodušenou příručku o právech a povinnostech dobrovolníků ve srozumitelném jazyce, abyste zajistili přístupnou komunikaci pro všechny.

Školení přizpůsobená potřebám dobrovolníků: Nabídněte dobrovolníkům se zdravotním postižením školení šitá na míru, která jim pomohou získat dovednosti a sebedůvěru potřebné k tomu, aby se jim v jejich roli dařilo.

Inkluzivní náborové procesy: Vytvořte rámec pro nábor dobrovolníků prostřednictvím přístupných platforem, používejte inkluzivní jazyk a vizuální prvky, které přivítají osoby z nedostatečně zastoupeného prostředí.

Podpora dobrovolnických agentur: Agentury by měly být vybaveny podrobnou příručkou a doporučeními pro strategii podpory dobrovolníků se zdravotním postižením a duševním zdravím, které by poskytly základ pro porozumění, podporu a sdílení zdrojů.

Programy uznávání dobrovolníků: Vypracujte programy ocenění nebo uznání pro dobrovolníky a organizace, které vynikají v podpoře inkluzivního prostředí, se specifickými kategoriemi, které vyzdvihují různorodé zázemí a schopnosti.

Nové vymezení role dobrovolníků se zdravotním postižením nebo duševním onemocněním jako aktivních občanů

Podporujte inkluzivní role a aktivní občanství: Podpořte změnu ve vnímání veřejnosti tím, že představíte osoby se zdravotním postižením nebo osoby s duševním onemocněním jako cenné dobrovolníky, kteří přispívají, nejen přijímají. Prostřednictvím strategie a propagačních aktivit zdůrazňujte, že každý, bez ohledu na své schopnosti, může hrát aktivní roli ve společnosti.

Vytvářejte podpůrné struktury pro pečující osoby: Vypracujte příručky a poradenské služby zaměřené na pečovatele, aby překonali obavy a vytvořili pozitivní prostředí, které povzbudí osoby se zdravotním postižením k účasti na dobrovolnické činnosti.

Posílení infrastruktury pro inkluzivní dobrovolnictví

Fyzická a digitální dostupnost: Zajistěte, aby dobrovolnická zařízení a online zdroje splňovaly normy univerzálního designu a byly přizpůsobeny osobám se zdravotním postižením. Zajistěte jasné a přístupné informace a infrastrukturu, abyste všem usnadnili účast.

Zřízení přístupných podpůrných center: Vytvořte dobrovolnická centra nebo střediska zdrojů, kde budou mít osoby se zdravotním postižením přístup k poradenství, školení a podpoře pro účast v dobrovolnické činnosti. Tato centra by měla rovněž nabízet:

Poradenské služby pro rodiče a pečovatele: Poskytovat informační schůzky a podpůrné zdroje, řešit obavy a mylné představy a budovat důvěru v dobrovolnictví jako cennou a obohacující zkušenost.

Přístupné vyhledávání dobrovolníků: Zavedení důkladné „strategie vyhledávání dobrovolníků“, která umožní propojit osoby se zdravotním postižením s dobrovolnickými příležitostmi odpovídajícími jejich dovednostem, zájmům a potřebám podpory. Během těchto stáží mohou pomáhat inkluzivní kamarádi, kteří zvyšují pohodlí a integraci.

Certifikace pro inkluzivní organizace: Zavedení programu certifikace nebo uznání pro organizace, které splňují standardy inkluzivního dobrovolnictví, a motivování k inkluzivitě prostřednictvím veřejného uznání a finančních preferencí.

Rozšířte okruh dobrovolníků prostřednictvím inkluzivního oslovení a dostupných zdrojů

Vytvoření rezervy dostupných dobrovolnických pozic: Spolupracujte s místními organizacemi na vytvoření databáze inkluzivních dobrovolnických pozic a zajistěte rozmanitost příležitostí vhodných pro různé potřeby a schopnosti.

Informační schůzky pro jednotlivce a rodiny: Pravidelně pořádajte přístupné informační schůzky, na kterých se osoby se zdravotním postižením, pečovatelé a rodiče dozvědí o dostupných dobrovolnických rolích, podpůrných strukturách a vzájemných výhodách dobrovolnictví.

Poskytnutí finanční a logistické podpory pro účast

Grantové financování inkluzivních projektů: Přidělení finančních prostředků speciálně na dobrovolnické projekty, které jsou navrženy tak, aby byly inkluzivní, s důrazem na návrhy zaměřené na historicky nedostatečně zastoupené nebo marginalizované komunity.

Finanční pomoc: Nabídněte náhradu výdajů, stipendia, podporu dopravy a zdroje pro ty, kteří se nemohou dobrovolnictví účastnit z důvodu finančních omezení, a zajistěte, aby účastí nebránil socioekonomický status.

Dostupné vybavení a nástroje: Vytvořte fond nebo grantový program, který by organizacím pomohl pořídit si adaptivní technologie a přístupné vybavení pro dobrovolníky se zdravotním postižením.

Daňové výhody pro inkluzivní postupy: Zavedení daňových pobídek pro organizace, které splňují kritéria inkluzivního dobrovolnictví, a podpořit tak širší zavádění inkluzivních postupů.

Zavedení komplexního školení pro koordinátory dobrovolníků a inclusion buddies (badíků)

Kurikulum pro koordinátory inkluzivního dobrovolnictví: Zahrňte podrobné školení pro koordinátory dobrovolníků o osvědčených postupech pro přístupnost, právech a povinnostech při vytváření a podpoře přívětivého, posilujícího a inkluzivního prostředí pro dobrovolníky se zdravotním postižením a o lepším citlivém zacházení s různými potřebami a řešení předpoklady. Školící programy pro inkluzivní kamarády: Zaveďte strukturované školení pro inclusion buddies (badíky),

kterí mohou doprovázet dobrovolníky se zdravotním postižením, a zajistěte tak konzistentní a spolehlivou podporu, která dobrovolníkům umožní smysluplně přispívat a získávat dovednosti.

Poradenské služby pro organizace zapojující dobrovolníky: Zajistěte informační schůzky, školení a podpůrné zdroje, odstraňte obavy a mylné představy a budujte důvěru v přijímání dobrovolníků se zdravotním postižením nebo s duševním onemocněním.

Odstraňte předsudky v procesech podávání žádostí: Zajistěte, aby procesy podávání přihlášek a pohovorů byly bez předsudků, a to přijetím standardizovaných otázek a podporou školení o rozmanitosti pro osoby odpovědné za nábor.

Pokyny pro hostitelské organizace: Vypracujte a distribuujte pokyny, které pomohou organizacím přizpůsobit nábor a pracovní postupy pro přijímání dobrovolníků se zdravotním postižením, od fyzických úprav až po inkluzivní metody komunikace.

Školení o rozmanitosti a citlivosti: Pravidelně nabízejte nebo nařizujte školení o inkluzivitě, nevědomých předsudcích a kulturní citlivosti pro dobrovolníky i zaměstnance.

Workshopy zaměřené na rozvoj dovedností: Zajistěte průběžné workshopy zaměřené na rozvoj dovedností a zajistěte, aby se dobrovolníci z různých prostředí cítili posílení bez ohledu na jejich předchozí úroveň zkušeností. Zdůrazněte inkluzivitu a respekt ve všech modulech školení.

Spolupracujte se vzdělávacími institucemi: Podpořte školy, vysoké školy a školicí programy, aby v rámci učebních osnov podporovaly inkluzivní dobrovolnictví se zaměřením na hodnoty rozmanitosti a komunitní služby.

Rozšiřování inkluzivních dobrovolnických sítí prostřednictvím spolupráce činných osob a organizací

Spolupráce s komunitními organizacemi: Vytvářejte partnerství s komunitními dobrovolnickými organizacemi, které pomáhají s oslovováním, budováním důvěry a cíleným nábořem.

Pořádejte akce pro činné a důležité osoby v oblasti: Zprostředkovávejte akce, jako jsou snídanečky pro zúčastněné strany (stakeholder breakfast) a místní dobrovolnické veletrhy, aby se setkaly organizace, vedoucí představitelé komunity a zástupci organizací pracující s lidmi s postižením, a podpořte tak partnerství, která podporují inkluzivní dobrovolnictví.

Pořádejte konference o inkluzivním dobrovolnictví: Podpořte národní a mezinárodní konference, jako byla ta, která se konala v Praze, abyste podpořili sdílené učení a doporučili postupy, díky nimž je inkluzivní dobrovolnictví proveditelné a přínosné ve všech zemích.

Podpora informovanosti veřejnosti a změna vnímání

Vzdělávací kampaně o inkluzivním dobrovolnictví: Organizujte osvětové kampaně, které zdůrazňují výhody inkluzivního dobrovolnictví a představují různé dobrovolnické vzory, aby inspirovaly účast různých komunit.

Vyzdvihujte pozitivní příklady prostřednictvím fotoknihy a výstavy: Využijte nástroje, jako je fotokniha a výstava „Dobrovolníkem může být každý!“, k prezentaci úspěšných příkladů inkluzivního dobrovolnictví. Tyto vizuální zdroje mohou zpochybnit stereotypy a zdůraznit, že osoby se zdravotním postižením jsou aktivními občany, kteří přispívají svým komunitám.

Organizujte osvětové kampaně: Využijte propagační videa, sociální média a komunitní akce k normalizaci konceptu inkluzivního dobrovolnictví v celé Evropě a posuňte vnímání osob se zdravotním postižením z pasivních příjemců pomoci na aktivní přispěvatele.

Různorodé zastoupení v kampaních: Používejte propagační materiály, které ukazují různorodost z hlediska věku, pohlaví, etnické příslušnosti a schopností. Zahrnutí osob se zdravotním postižením a osob s duševním onemocněním může pomoci zpochybnit stereotypy a zajistit, aby se nedostatečně zastoupené skupiny cítily vítány.

Začlenění inkluzivního dobrovolnictví do místních a národních politických rámců

Sladění s širšími sociálními politikami: Zajistěte, aby dobrovolnictví bylo v souladu s národními sociálními politikami v oblasti rozmanitosti, zdravotního postižení a spravedlnosti a stalo se nedílnou součástí širších cílů sociální péče.

Podporovat dobrovolnictví jako rozvoj pracovní síly: Uznávejte inkluzivní dobrovolnictví jako cestu k budování dovedností a připravenosti na pracovní sílu pro nedostatečně zastoupené skupiny a poskytujte certifikáty nebo pověření, které uznávají dobrovolnické zkušenosti jako profesní přínos. Spolupráce místních samospráv: Spolupracujte s místními samosprávami na tom, aby se inkluzivní dobrovolnictví stalo hlavní součástí plánů komunitního rozvoje, což zvýší občanskou angažovanost a podpoří větší inkluzivitu na nejnižší úrovni.

Sladění politik a financování: Zasadujte se o začlenění inkluzivního dobrovolnictví do politik sociálního začleňování na národní úrovni a na úrovni EU. Poskytujte finanční pobídky organizacím, které prokáží účinné inkluzivní postupy, a rozvíjet školení na místní úrovni, aby se tyto iniciativy udržely.

Programy uznání pro inkluzivní organizace: Vyvíjejte programy certifikace nebo uznávání pro organizace, které aktivně podporují inkluzivní dobrovolnictví. Mohlo by to zahrnovat upřednostňování těchto organizací pro vládní financování nebo grantové příležitosti, vytvoření sítě hostitelů inkluzivních dobrovolníků napříč sektory.

Název projektu	IMProVE 2.0 – Inclusive Method in Professional Volunteering in Europe	
Vedoucí partner	Dobrovolnické centrum, z.s. Czech Republic	
Partneři	Jaunuolių dienos centras (JDC) Lithuania	
	ASSOCIAZIONE UNIAMOCI Italy	
	Gemeinsam leben und lernen in Europa e.V. Germany	